

Podrobni učni načrt

za risanje

na razdeljenih enorazrednih ljudskih
šolah postojnskega okraja

(s poldnevним poukom),

sestavljen na podlagi normalnega učnega načrta
za risanje na občnih ljudskih šolah, predpisanega
z ukazom ministra za bogočastje in nauk z dne 15.
septembra 1911, št. 27348, in navodila k normal-
nemu učnemu načrtu za risanje, izdanega z ukazom
ministra za bogočastje in nauk z dne 5. junija 1912,
št. 16413.

Izdelala

okrajna učiteljska konferenca leta 1914.

•••○•••

Začasno potrjen z odlokom c. kr. deželnega šolskega
sveta z dne 7. oktobra 1914, št. 6908.

•••○•••

Izdal in založil c. kr. okr. šolski svet v Postojni
leta 1914 po št. 2551.

Tiskal Maks Šeber v Postojni.

Učni smoter.

•••○○•••

Učenci naj se usposobijo, da morejo upodabljati enostavne naravne oblike in predmete svojega obližja po nazoru in po predstavi.

Razvija naj se jim zmisel (čut) za preproste namenu primerne okrase.

Spoznawali in upodabljali naj bi točno najvažnejše geometrijske osnovne oblike.

IN=030005990

Nižja skupina	Višja skupina
1., 2. in 3. šol. leto	4., 5. in 6. šol. leto
Poučuje se skupno z jezikovnim, računskim in nazornim poukom, da se razvije sposobnost opazovanja in upodabljanja po načelih za risanje po predstavi. Snov dajo enostavni predmeti iz učenčevega obližja, povesti in dogodki.	Upodabljajo naj se enostavne, ploskovno učinkujoče reči in naravni predmeti po nazoru; upošteva naj se barva, kjer to dovoljujejo razmere. Predmeti s premočrtno in krivočrtno, somerno in nesomerno osnovno obliko. Enostavni okraski skupno z risanjem predmetov, kolikor dopuščajo razmere in se je mogoče ozirati na domačo narodno umetnost. Izvajajo naj se geometrijske osnovne oblike iz naravnih oblik: premica, kot, ravni lik, geometrijsko telo. Navod o rabi črtala in merila. Za dečke: Načrti enostavnih predmetov. Za deklice: Vzorci za ženska ročna dela.
Na vseh stopnjah: Vadijo naj se učenci risati po predstavi. a) že prej risane oblike, b) neposrednje prej opazovane oblike, c) prej ogledane oblike. Opazka: Povsod se mora primerno gojiti okus. Pri pouku naj se porabi vsaka prilika za delotvorno opravilo. Kolikor dovoljujejo razmere, se sme vaditi o priliki tudi narisavanje tega, kar so otroci slišali in čitali.	
Upodabljajoči pomočki: pisalo in tablica, svinčnik in risanka, barvniki, risarski papir v raznih barvah.	barvniki, risarski papir v raznih barvah, vodna barva in čopič, kjer to dovoljujejo razmere, gumiran papir v raznih barvah in škarje, kjer to dovoljujejo razmere.

1. četrtletje.

	Niž. skup.		Viš. skup.	
	Mesec	1. odd.: 1. šol. leto	2. odd.: 2. in 3. šol. leto	1. odd.: 4. šol. leto
September	—	NB. Učna snov je ista, kakor za nerazdeljene enorazredne ljudske šole (s celodnevniim poukom) v 2. oddelku (2. in 3. šol. letu). Ker je tu v vsakem šolskem letu le pol ure risanja na teden, se iz one učne snovi izbirajo primerni predmeti za risanje.	Krog kot prostolehna vaja. Žepni nož, napol, popolnoma odprt; pipec zaprt. Risbe z barvniki. Špana, lovci in zajec. Risba s svinčnikom; prevleče se lahko s tinto ali barvniki.	Krog. Vse kar je okroglo: solnce, luna, ura, žoga, kolo: a) skica s svinčnikom, b) z barvniki, c) z barvami. - Šesterokotnik. Šesterokotnik v zvezdni obliki.
Oktober	—		Pravokotnik na raznih predmetih: zvezek, knjiga, pismo, okvir, domina itd. Vodne barve in čopič. Nauk o barvah: temeljne (rmena, rdeča, višnjeva) in iz teh mešane barve (pomarančasta, vijoličasta, zelena.) Nekaj predmetov s pravokotnikovo osnovno obliko (z barvami): platnice, zvezek, domina. (Črne pike na dominah se odtiskujejo s topim klinčkom, pomočnim v tinto ali napol suho barvo). Pojem „pravokotnik“	Krog; vaja z zamahom. Krog v okrasku. Srp, viseč na steni. - Jabolko po naravi: a) obris, b) silhueta, c) z barvniki ali barvami. - List kostanjev, javorjev ali divje trte po naravi a) obris, b) silhueta, c) z barvniki ali barvami. Žarčni princip, n. pr. pajčevina, cvetne rozete, solnčni žarki. Žarki izhajajo iz središča. - Kapela na holmu. Prosta risba z barvniki (v 6. šol. letu.)
November	—		Kažipot. Risba z barvniki ali barvami. - Golobnjak. Risba z barvniki. - Celorobni vrbovi listi: a) risba s svinčnikom ali barvniki (obris, ploskev), b) s tinto ali barvo (sivo) kot silhueta. Vaja s čopičem. - Kjer dovoljujejo razmere: Mozaična opločnica. Lepljenje z gumiranim papirjem v raznih barvah.	Jesensko listje: celorobni vrbovi listi: a) obris, b) silhuete, c) z barvniki ali barvami. - Vrhov list v okrasku. - Vejica z listi: a) silhueta, b) z barvniki ali barvami. Elipsa; vaja z zamahom. Vse, kar ima obliko elipse: ključ, očala, citrona, paleta, hruška.

2. četrtletje.

Mesec	Niž. skup.		Viš. skup.	
	1. odd.: 1. šol. leto	2. odd.: 2. in 3. šol. leto	1. odd.: 4. šol. leto	2. odd.: 5. in 6. šol. leto
December	—	—	Kvadrat, izvajan iz pravokotnika; okrasek žepnega robca. Risba s čopičem. — Kvadratična zvezda. Lepljenje. — Risanje v prirodopisnem potoku: mačka; gobček, oko s punčico, lobanja; sedeča in stoječa mačka zadej. Risba z barvniki. — Ilustracija: maček na vrtu. Prosta risba z barvniki. Razdelitev prostora.	Mnogokotnik: osmero - in šesterokotnik. Risba s črtalom. - Mnogokotnik v okrasku. - Vpletenje barvastih papirnatih travok (v osmerokotnik). Deklice vpletajo, dečki rišejo. - Smrekova vejica - po naravi. Risba z barvniki ali barvami. — Vrata šolske sobe ali omare - po nazoru. Risba s črtalom in merilom. (Omajeno merilo!) — Za deklice: kroj za srajce v merilu 1 : 10.
Januar	—	—	Kvadrat (vaja s čopičem). Reči s kvadratičnimi osnovnimi oblikami: robec, domina. — Vaja v pokladanju kvadratičnih ploščic (v dveh barvah) v razne vrstitev. Izrezovanje raznih oblik iz kvadrata. — Narodni okraski v barvah: oblika srca, kvadrat in lipov list v vrstivah.	Elipsa: ročno zrcalo. - Jajčasta črta: jajce v navpičnem in vodoravnem prerezu, žlica, piruhi z okraski. - Polžasta črta: vrtni polž s hiščo. Risba z barvniki. — Pirala na raznih izveskih. — Valovita črta: razni ščitki, grbi. Risbe z barvniki in barvami. - Steklenica, vrč, vaza (kot siluete!) Geometrijsko telo: kocka, (tloris, naris in mreža); za deklice le mreža.
Februar	—	—	Vaja v skiciranju. — Grebeni gorovja (Javornik, Nanos) kot siluete.	Orodje: nož, škarje, kladivo, oblič: a) obris, b) silueta, ki se lahko izrezuje. — Pečatni tisk. Otroci upodabljajo in izrezujejo na probkoviini, trdi radirki ali krompirju preproste geometrijske risbe, jih pomakajo v tinto ali na polsuho barvo in odtiskujejo na papir v razne vrstitev, zvezde, polnitve in ploskovne vzorce.

3. četrtletje.

Mesec	Niž. skup.		Viš. skup.	
	1. odd.: 1. šol. leto	2. odd.: 2. in 3. šol. leto	1. odd.: 4. šol. leto	2. odd.: 5. in 6. šol. leto
Februar	—	—	Po naravi: vejice in mladike. Pazi na izrastke mladik in popkov! Risba s švinčnikom, z barvniki in lahko tudi z barvami.	Ptičja peresa: a) obris, b) silhueta, c) z barvniki ali barvami - po naravi. Za deklice: Monogrami za zaznamovanje perila. Kroj spodnjega krila v merilu 1 : 10.
Marc	—	—	Izrezovanje trikotnikov iz kvadrata. Trikotnik z barvo in čopičem na raznih predmetih: zastavica na drogu, papirnata otroška kapa itd. — Vrbove mačice. Risba s svinčnikom, a) obris, s čopičem in tinto ali neutralno barvo (silhueta), b) z barvniki in barvo po naravi. Otroške je opozoriti na razredbo mačic.	Trapez: cvetlični lonček. — Vrbove mačice (kakor v 4. §. 1.). Vaza z vrbovimi vejicami (6 §. 1.). — Zvonček ali teloh: a) obris, b) silhueta, c) z barvniki ali barvami. — Zvonček ali teloh v okrasku. (lahko tudi kot peresna risba). Geometrijsko telo: piramida (toris, naris, mreža); za deklice le mreža.
April	—	—	Ptičja peresa - po naravi; a) oblika s svinčnikom ali črno kredo, b) z barvniki, tudi z neutralno tinto kot vaja s čopičem (silhueta) Zastava - avstrijska in deželna. Lepljenje. Zastave izrezujejo otroci iz barvastega papirja in jih nalepijo. — Isto kot risba s čopičem. - Krompir; a) oblika s svinčnikom, b) z neutralno tinto, c) z barvo. Paziti je na lego očes!	Nagačeni ptiči - po naravi; a) obris, b) z barvniki ali barvami. - Hrošči - po naravi; a) obris, b) silhueta, c) z barvniki ali barvami. - Razni cveti - po naravi; a) obris, b) silhueta, c) z barvami. - Spomini velikonočnih praznikov. Prosta risba; jajca - piruhi z narodnimi okraski. Geometrijsko telo; valj, (toris, naris)

4. četrtletje.

Mesec	Niž. skup.		Viš. skup.	
	1. odd.: 1. šol. leto	2. odd.: 2. in 3. šol. leto	1. odd.: 4. šol. leto	2. odd.: 5. in 6. šol. leto
Maj	—	—	Listi. Risba z belo ali črno kreda na ovojni papir. Blokiranje listov; lipe, detelje, teloča, kostanja itd. — Listi v okraskih. Tulpe ali narcise; ti cveti v okraskih. Risbe z barvniki. — Romb. Rombe iz barvastega papirja pokladajo otroci v ploskovne vzorce. Risba z barvniki ali barvami. — Romb v okrasku.	Metulji; a) obris, blokiranje, b) z barvniki ali barvami. — Iz prirodoslovnega pouka; sesalka; magnetna podkev s kotvico; magnet z železnimi opilki. — Opis risbe s preprostimi črkami. — Umetniška razdelitev prostora; hrib - malo neba, ravnina - veliko neba. — Motivi iz domačega kraja; zvonik, strešni okraski, stolpici. Risbe z barvniki. Risanje po skicah v šolsk sobi.
Juni	—	—	Metulji; kapusov belin z barvniki. — Metulj v okraskih. — Češnja; oblika in barva po naravi; skupina češenj. — Ilustracija primerne povesti ali pesmi. — Za deklice; Črke kot uporaba za zaznamovanje perila. — Opis risbe s preprostimi črkami.	Hribovje. Risba z barvami. — Ribnik (več vode - manj neba). Razdelitev prostora. — Motivi iz domačega kraja; cerkva na hribu; ob vodi - na vrtu - vrtna lopa itd. - Risbe v svrhu gojitve okusa gledé razdelitve prostora.
Juli	—	—	Pokrajinska slika iz domačega kraja. — Risba z barvniki, zmožnejši lahko tudi z barvami.	Prosto upodabljanje in ilustriranje.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBI.SS.®

00000099796

